

Historiska balen

Några ord om den Historiska Balen på NORDLEK 2018 i Falun onsdagen den 11 juli. Antalet deltagare var ca 120 fördelade enligt: 23 från Sverige, 63 från Norge, 12 från Finland, 8 från Danmark, 8 från Island, 2 från Tyskland och 3 från USA. Som danslokal för balen användes den vackra salen Lustgården (med målningar inspirerade av Karlfeldts "Fridolins Lustgård") på Grand Hotel i Falun och dansmusiken framfördes av de tre duktiga musikerna i Den Danske Kvadriljetrio.

Det var varmt i lokalen under kvällen, men man dansade mangrant förutom inledande polonäs och avslutande vals tjugo danser från de nordiska länderna. Balmästare var undertecknad samt Jan-Olof Norén från Amaryllis Danssällskap i Sol-lentuna. Det blev en mycket trevlig bal. Deltagarna kunde sina danser och programmet flöt på utan problem.

Som ytterligare inslag av historisk dans erbjöds en workshop i historiska danser fredag 13 juli i de rymliga träningslokalerna på idrottscentret Lugnet strax utanför Faluns centrum. Detta inslag var menat att vara en prova på omgång för folkdansare som inte har dansat historiska danser. Vi trodde det skulle komma 10-20 personer. Till första avdelningen (Norge, Sverige, Finland) kom 180 personer! Till andra avdelningen (Danmark, Island) kom ca 100 dansare, trots att det samtidigt pågick andra arrangemang.

Nordleksprogrammet var i sin helhet mycket rikhaltigt och tursamt nog med vackert väder (men varmt) hela veckan för de ca 2700 deltagarna. Efter att ha varit med om flera Nordleksprogram under åren upplever jag att NORDLEK 2018 var ett av de bästa.

Lennart Edsberg
Ordförande i
Forum för historiska danser.
En av balmästarna vid balen
på Nordlek i Falun 2018

Historisk dans – vad är det?

Historisk dans från Forums årsbal 2016 i Tylebäck. Foto: Börje Ohlsson

På NORDLEK 2018 fanns en programpunkt *Historisk bal*. Vad gjorde vi där och vad dansade vi? Vad är historiska danser? Är det något för dig?

De flesta som dansar de här danserna i Sverige har en bakgrund som folkdansare. Flera folkdanslag har historiska danser på sitt program. Dessutom finns ett antal specialföreningar och nätverk för just den här typen av dans. Några av dem har koncentrerat sig på vissa tidsepoker, t ex 1700-talsdanser, medan andra dansar danser från flera epoker.

I Sverige använder vi beteckningen *Historiska danser* (Högre ståndsdanser), medan man i Norge kallar dem *stildanser*, eller rätt och slätt *baldanser*. De är gjorda för umgänget i balsalarna från 1700-talet och framåt, även om det finns äldre material. De är oftast konstruerade av olika dansmästare som åkte runt och lärde ut nya danser i de högre stånden i Norden. De danser vi dansar idag är nedtecknade, ofta "mycket kryptiskt" av olika dansmästare, men även av baldeltagarna själva (t ex Baron Åkerhjelm's dansbok). Vid våra nutida baler, har vi nu tillgång till tolkningar av de äldre danserna som spritts mellan de olika föreningarna med moderna hjälpmedel. Vi kunde t ex se på videoinspelningar av alla danserna till Nordlek via dess hemsida och lära oss och träna på danserna i förväg. Inspelad musik, noter och beskrivningar fanns också att tillgå. Det är så vi arbetar med de här danserna som ju är tämligen bundna i form och musik och de sprids ofta via internet. Vi tittar på varandras tolkningar och beskrivningar och tar efter. De flesta

danserna är mycket enkla och alla som har lite dans i kroppen klarar att dansa dem. Tänker man sedan att det är danser för umgänge vid baler och liknande snarare än för uppvisning, så kanske man kan förstå vår vurm för att dansa just dessa danser. Det är dessutom så, att de flesta är lugnare än "folkdanserna".

I Falun var vi ca 120 personer som deltog i balen. Det var dansare från de nordiska länderna men också gäster från Tyskland, Nederländerna och USA. Dessutom hade vi en välbesökt (ca 180 personer) *prova på workshop* där alla de nordiska länderna presenterade varsin dans. För svensk del dansade vi "Gathering Peascods" från *The English Dancing Master* utgiven av John Playfords förlag 1651.

Vill du prova på historiska danser, kan du finna mer upplysning via "Forum för historiska dansers" hemsida: www.forum-historiskdans.se, där det finns kontaktuppgifter till aktuella föreningar och danssällskap.

Jan Olof Norén
Dansledare i Danssällskapet Amaryllis.
En av balmästarna vid balen
på Nordlek i Falun 2018

Forum för historiska danser och musik bildades 1996 och är en paraplyorganisation för de danssällskap i Sverige som håller på med historisk dans av olika slag och från olika tidsperioder: Medeltida dans, renässansdans, dans från barockperioden, dans från tiden kring Wienklassicismen, danser som dansades i borgarhem, på slott och i balsalar.